

СЕКЦІЯ 1 ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ КУРСАНТСЬКО- СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ В УКРАЇНІ

**НАУКОВИЙ ГУРТОК
КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНИХ ТА ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН
ФАКУЛЬТЕТУ № 2**

УДК 342.922

Віктор Олександрович Іваненко,

курсант 3 курсу факультету № 3 ХНУВС

Науковий керівник: канд. філос. наук, доцент Мошенський О. С.

ЧИННИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Політична свідомість до цього часу у більшості випадків, як у вітчизняному, так і у зарубіжному суспільствознавстві, розглядалася з точки зору філософії, психології, соціології, де досліджувалися її рівні й механізми функціонування. Тому її поглиблене вивчення є безумовною умовою пізнання політичного життя суспільства. Саме політична свідомість багато в чому пояснює витоки, характер та особливості певної політичної системи, поведінку суспільних груп, динаміку та спрямованість політичних процесів. Без наукового осмислення поняття політичної свідомості, тих циклів, яким вона підпорядковується, практична політика малоефективна.

Характерними рисами політичного життя людства протягом ХХ і початку ХХІ ст. став ренесанс міфу, становлення індустрії ідеологічної міфотворчості та використання політичного міфу, як основного засобу маніпуляції, консолідації суспільної свідомості та легітимізації владних структур. Наявність низки об'єктивних передумов – політичних, соціокультурних, історичних, психологічних освітніх – зумовлює подальшу міфологізацію суспільної свідомості, а політичної – найбільше. Оскільки об'єктом і суб'єктом політики є людина з її емоційними переживаннями, почуттями, віруваннями, поглядами, переконаннями, які виникають і формуються під впливом раціонального та ірраціонального, то й у політиці завжди буде знаходитись місце міфу, який даватиме уявлення про політику, визначатиме політичні образи і ролі, політичну поведінку. Тотальна міфологізація суспільної свідомості – результат дії низки чинників: психологічних, історичних, ментальних, соціо- і політико-культурних, інформаційно-технологічних, освітніх, політичних тощо. Кожен із них відрізняється специфічними шляхами, засобами і наслідками впливу на

почуття, думки і процес мислення людини, що зумовлює потребу в групуванні, виділенні сутнісних особливостей цих чинників.

Говорячи про процес формування політичної свідомості окремого індивіда, зазвичай виділяють чотири фактори, що впливають на цей процес:

- власний життєвий досвід людини (включаючи соціально-економічні умови її існування);
- міжособистісні комунікації, які розширюють індивідуальний досвід людини до сукупного досвіду його референтної групи;
- суспільні інститути (церква, школа, партії та об'єднання тощо), що тиражують очищений до ідеології досвід різних соціальних груп;
- засоби масової інформації, які надають можливість кожному скористатися досвідом усіх у всьому різноманітті форм і змісту. Сьогодні ЗМІ відіграють у складних процесах формування суспільної думки та масової свідомості чи не найбільшу роль.

До чинників, які впливають на формування політичної свідомості сучасного українського суспільства, належать:

- специфічні риси національного характеру та менталітету (ментальності). Вони суттєво впливають на особливості шляху власного історично-політичного розвитку спільності, на формування політичних інститутів і цінностей;
- особливості процесу трансформації в пострадянських країнах, зокрема в Україні, істотно впливають на формування політичної свідомості суспільства, зумовлюють її суперечливий характер;
- політичні суб'єкти, серед яких: держава, українська нація, політичні еліти, політичні лідери, політичні партії, релігійні, молодіжні, профспілкові організації, інтелігенція, наука, як така, та науковці;
- на формування політичної свідомості також впливає рівень взаємовпливу між суб'єктами та об'єктами політичного процесу.

Суттєвими складовими, що формують політичну свідомість українського суспільства в трансформаційний період, є політична ідеологія та масова політична свідомість.

Отже, політична свідомість – багатогранне та складне поняття, яке акумулює в собі знання багатьох суспільних дисциплін: філософії, соціології, психології, однак, як самостійне цілісне поняття недостатньо розроблене у рамках політології. У результаті аналізу наукових джерел було виявлено, що у контексті політичної науки спеціалісти розглядають політичну свідомість неоднозначно: одні – як феномен, який відображує сукупність політичних відносин в цілому, інші – крізь призму політичної влади. Група авторів зосереджує свою увагу на зв'язку політичної свідомості з економічними та соціальними відносинами.

Одержано 21.04.2017

